

N:o 22.

Ank. till Riksd. kansli den 20 april 1909, kl. 10.30 f. m.

*Betänkande, i anledning af väckt motion om ändrad lydelse af
1 § i förordningen angående beskattning af socker m. m.*

I en inom Andra Kammaren väckt, till bevillningsutskottet hänvisad motion, n:o 173, har herr *A. J. Christiernson* jämte tre andra af kammarens ledamöter hemställt,
»att Riksdagen måtte
dels antaga följande förslag till

Förordning angående ändrad lydelse af 1 § i förordningen den 11 oktober 1907 angående beskattning af socker.

1. För allt socker, som inom riket tillverkas eller dit införes, skall, på sätt i denna förordning närmare bestämmes, vid sockrets utlämnande till fritt bruk erläggas skatt med 16 öre för hvarje kilogram. För det socker, som tillverkas vid de redan anlagda råsockerfabrikerna i Östergötland och Västergötland och utlämnas till fritt bruk antingen omedelbart från samma fabriker eller från raffinaderiet i Lidköping efter där verkställd raffinering, utgår dock skatten under tiden till utgången af augusti månad år 1910 med 13 öre samt under tiden från och med den 1 september samma år till utgången af augusti månad 1912 med 15 öre, allt för ett kilogram räknadt; ägande Kungl. Maj:t att meddela behöfliga kontrollföreskrifter.

Bih. till Riksd. Prot. 1909. 5 Saml. 1 Afd. 22 Häft. (N:o 22).

För socker, som till riket införes, skall därjämte erläggas tull enligt tulltaxan.

2. Till socker räknas ej honung, stärkelsesocker (glykos) och maltsocker (maltos) samt ej heller sirup eller melass, i hvilka sockerhalten är mindre än sjuttio procent af torrs substansens vikt.

Sockerhalten utrönes genom direkt polarisation, därest icke kontroll- och justeringsstyrelsen på framställning af tillverkaren förordnar, att sockerhalten skall bestämmas genom fullständigare kemisk analys.

3. För socker, som enligt de föreskrifter, Kungl. Maj:t vill meddela, gjorts till förtäring af människor obrukbart (denaturerats), erlägges ej skatt;

dels förklara, att den ändrade lydelsen af berörda författningsrum skall träda i kraft från och med den dag, som af Kungl. Maj:t bestämmes:

dels ock besluta,

att tullsatserna af nedannämnda slag af socker från och med sistberörda dag skola utgöra följande belopp, nämligen

å socker, raffineradt, alla slag, såsom topp-, kandi- och kak- samt krossadt eller pulveriseradt socker, 10 öre för kilogram;

å socker, oraffineradt, till färgen icke mörkare än n:o 18 af den i världshandeln gällande holländska standard, likaledes 10 öre för kilogram;

å socker, till färgen mörkare än samma standardnummer, äfven om varan inkommer i upplöst eller flytande tillstånd, 6 öre för kilogram;

att från och med samma dag den i § 9 i underrättelser om hvad vid tulltaxans tillämpning iakttagas bör under vissa villkor medgifna restitution af tullmedlen vid utförsel sjöledes från stapelstad af raffineradt socker, topp-, kandi- och kak-, hvilket tillverkas inom riket af utländskt råämne, skall utgå med 7 öre för kilogram sådant socker; samt

att de i tulltaxan bestämda tilläggsavgifter till nu gällande tullsatser å vissa slag af socker, som tillverkats i vissa där särskildt angifna länder, skola tilläggas nyss angifna tullsatser».

Till stöd härför hafva motionärerna anfört följande.

»Allmänt erkännes, att sockerindustrien i vårt land i hög grad har varit och allt fortfarande är favoriserad och premierad af statsmakterna. Och denna allmänna mening fastslår, att sockerindustriens undantagsställning är till stor skada för landet dels därigenom att den stora konsumtionsartikeln socker onaturligt fördyrats dels genom den enorma kapitalhopning på ett relativt litet antal händer, som sker i skydd af det monopol, staten genom de stadgade tull- och skattesatserna faktiskt tillerkänt sockerindustrien.

Att denna allmänna mening ute i landet trängt fram ända till Konungens rådsbord framgick vid förra årets riksdag, då Kungl. Maj:t i framlagd proposition n:o 10 yrkade på sockerskattens höjande och tullens sänkande med i båda fallen tre öre. Statsrådet och chefen för finansdepartementet motiverade den kungl. propositionen med bland annat följande ord:

»Skyddet för den inhemska sockerproduktionen bör gifvetvis icke göras större, än som erfordras för sockerindustriens bestånd och lugna utveckling. Ändamålet med skyddet är alltså vunnet, när sockret kan säljas till sådant pris, att detsamma betalar produktionskostnaderna samt lämnar det i produktionen nedlagda kapitalet en skälig vinst. Hvad produktionen därutöver på grund af skyddsanordningarna inbringar måste tillfalla staten eller det allmänna, om icke skyddet skall få karaktär af premie åt en mindre grupp producenter.»

I sak är här med all önskvärd tydlighet framhållet, att staten ej bör tillstödja ett dylikt premierande af privata producenter. Dessvärre hade Kungl. Maj:t icke tagit steget fullt ut och föreslagit hela premiens borttagande; det blef i stället blott en mindre del af densamma, som föreslogs skola indragas till statsverket. I nogsam hågkomst är den ytterst ifriga agitation, som, trots de tungt vägande och orubbliga sakskälen i regeringsförslaget, från sockerindustriens sida igångsattes för att motverka förslaget. Sedan gammalt besitta denna närings män stora möjligheter att göra sig gällande. Icke minst förnimmes denna makt i en mängd tidningar, som alltid uppträda, som hade de varit sålda åt sockermonopolet med hull och hår. Icke i något fall har i vårt land den storkapitalistiska faran för det fria ordet gjort sig så starkt gällande, som just när det gällt frågan om sockerindustriens ställning.

Grundmotivet i sockermonopolets agitation mot samhällets rätt har alltid varit talet om industriens dåliga läge. Vid det tillfälle, då striden stod om produktbeskattningens införande, skref en af sockermonopolets »mest bemärkte män» (trustens chef?): »Vi stå inför en kris, liknande den som i början af 1870-talet inträffade, och oaktadt fabrikernas läge nu är gynnsammare än det då var, torde det icke komma att dröja länge, förrän ånyo stora och dyrbara fabrikskomplex stå öde här i landet». Produktbeskattningen infördes och sockerintressenternas vinst blef fortfarande lysande.

Äfven i föl återupprepades samma skådespel. Sockermonopolets tidningar skrefvo och jämrade sig öfver den olycka, som hotade sockerindustrien. Och äfven på många andra sätt sökte monopolet påverka

icke minst Riksdagen. Ja, man gick så långt, att man sökte, och i ett fall lyckades, att få fram arbetare att petitionera — om monopolets bibehållande i oförändrad lukrativ form! Men hela denna rörelse till förmån för den vinstgifvande premiens bibehållande verkade dock icke längre så öfvertygande som förut. Man förstod hvem som låg bakom och rörde trådarna till de marionetter, som agerade med i den stora komedien. Några sakliga skäl för sina förmånens bibehållande kunde sockermonopolet icke framföra. Betecknande för denna brist på sakskäl var diskussionen i nationalekonomiska föreningen, där sockertrustens chef och souschef skulle framlägga sina motskäl. De misslyckades icke blott i sina försök att öfvertyga, utan i sin brist på sakliga skäl gáfvo de ytterligare bevis på det sjuka i sin sak.

Utan mellankomsten af en annan part, betodlareintresset, skulle säkerligen det ursprungliga af regeringen framlagda förslaget till skatteförhöjning ha vunnit Riksdagens bifall. Men sockertrusten visste att begagna sig af betodlarna och skjuta dem framför sig, och inför hotet om att landtmännen skulle upphöra med betodlingen böjde sig både Kungl. Maj:t och Riksdagen: Skatteförhöjningen fick först om några år träda i full kraft, på det att industrien måtte beredas skäligen rådrum »att anpassa sig efter de nya förhållandena», som det så vackert hette.

När Kungl. Maj:t framlade sin proposition om sockerskattens höjande och tullens sänkande och då Riksdagen gick att fatta sitt beslut i frågan, var visserligen känt, att sockerindustrien varit synnerligen gifvande, men ännu hade icke uppgörelsen mellan svenska sockerfabriksaktiebolaget och de i detsamma uppgående fabriker ägt rum. Först när detta skedde, slutet af förra året, var det möjligt att få en tydlig inblick i dithörande förhållanden. Nu vet man *hur* mycket sockerfabrikerna genom tullskyddet kunnat brandskatta den konsumerande allmänheten. Visserligen är slutuppgörelse ännu icke träffad, men man vet dock i det närmaste hvad säljarna bekommit för sina aktier. Då parterna iakttagit stor hemlighetsfullhet — tydligen anser man, att det är bäst om bytet kan fördelas i största tysthet, ungefär som hade det gällt orättmätigt åtkommet gods — har det varit svårt att skaffa upplysningar från alla fabriker. Vi få därför nöja oss med att anföra några exempel, visande aktiernas ursprungliga värde och de pris de betingat eller komma att betinga vid slutuppgörelsen.

Hököpinge sockerfabrik: Aktiernas ursprungliga värde 200 kronor, betalda med 1,150 kronor.

Högsta utdelningen, år 1901, icke mindre än 100 procent.

Hälsingborgs sockerfabrik: Aktierna nominellt 500 kronor, betalda af trusten med 1,720 kronor, möjligen 1,770 kronor.

Högsta utdelning 20 procent.

Örtofta sockerfabrik: Ursprungligen inbetaldt 100 kronor per aktie. För hvarje gammal aktie har utan vederlag lämnats 2 nya. Trusten har betalat aktierna med 200 kronor, hvadan för hvar inbetald aktie å 100 kronor erhållits 900 kronor.

Lunds sockerfabrik i Staffanstorp: Vid bolagets bildande betalades aktierna med 100 kronor. Sedermera har på hvarje gammal aktie lämnats två nya å 100 kronor. Då aktierna af trusten betalas med 350 kronor, erhålles för hvarje gammal aktie 1,050 kronor.

Högsta utdelning 100 procent.

Malmö sockerfabrik i Arlöf: Ursprungliga aktievärdet 200 kronor. Vidare bekommit utan vederlag för hvarje gammal 2 nya, likaledes å 200 kronor. Värdet å aktierna har sedan utan vederlag höjts till 400 kronor. Aktierna lära af trusten betalas med 2,000 kronor.

Aktierna skulle således ha återbetalats 30 gånger. Försäljningen af Arlöfsgården kommer att öka detta tal.

Högsta utdelning 10 procent, hvilket utgör 60 procent på inbetalda kapitalet.

Landskrona sockerfabrik: Hvarje aktie lydde ursprungligen å 1,500 kronor. Deras värde höjdes sedermera utan vederlag till 10,000 kronor, hvarjämte för hvarje gammal aktie bekommits en ny å 10,000 kronor. Dessa betalas af trusten med 42,000 kronor, möjligen något mer. Det inbetalda kapitalet återbetalas således minst 56 gånger, då för inbetalda 1,500 kronor erhålles cirka 84,000 kronor.

Högsta utdelningen 11 procent eller 146,6 procent på inbetalda kapitalet.

Hvilka enorma värden som skapats genom utpressning af den konsumerande allmänheten framgår redan af finansministerns anförande till statsrådsprotokollet den 13 januari 1908, då han uppskattar det inbetalda kapitalet till mindre än en tredjedel af trustens aktiekapital. Genom exemplen här ofvan framgår, att det verkligen inbetalda kapitalet säkerligen är betydligt mindre än hvad herr finansministern uppskattade det till. Ännu så sent som år 1900 uppgick det i sockerindustrien nedlagda kapitalet till i rundt tal omkring 30,000,000 kronor. De senare verkställda ökningarna, som fram till 1906 uppgingo till ett 15-tal miljoner, ha blott till obetydlig del skett genom inbetalning af nya pengar. Det ökade aktiekapitalet har i stället tillkommit genom öfvervärderingar och utdelningar af fonderade vinster. Med stöd af denna

erfarenhet bör man uppskatta det kapital i sockerindustrien, som verkligen är inbetaldt och därför med skäl kan göra anspråk på att förräntas, till högst 35,000,000 kronor. Sockertrusten har emellertid pressat upp aktiekapitalet till den ofantliga summan af 135,000,000 kronor och söker göra gällande det denna summa, nära *fyra gånger* det verkliga värdet, är hvad industrien skall förränta, om aktieägarna skola erhålla skälig utdelning på sina pengar. Under årtionden har svenska folket nödgats öfverbetala sitt socker, nu skall den konsumerande allmänheten tvingas att förränta ett oblygt uppskrufvadt kapital. Ett mera verksamt utsugningssystem torde knappast kunna utfunderas. Men när saken drifves så långt, då går skammen på torra land. Med skäl kan man inför detta förhållande fordra att sockerindustriens intressenter böra nöja sig med den hopsamlade öfverbetalningen utan att en hög tvångsränta ytterligare utkräfvos af de arma konsumenterna.

Med största hänsynslöshet ha de olika sockerfabrikerna, ingen nämnd och ingen glömd, sökt förhindra, att landets invånare skulle draga någon förmån af sockerindustriens skyddade ställning. Betodlarna ha måst tillgripa hårda medel för att erhålla rimlig betalning för sin vara, och först när betodlarna sågo sig tvungna att genom sin organisation hota med allmän betodlarstrejk, läto sockerfabrikerna förmå sig till medgifvanden åt jordbruket, som dock i första rummet borde ha haft att påräkna fördelar af tullskyddet. En ännu större oginhet än mot betodlarna har sockerindustrien visat sina arbetare. Lönerna ha utan hänsyn till arbetarnas behof och industriens förmåga att betala länge hållits nere vid minimigränsen, och endast med stora ansträngningar har det lyckats arbetarna att höja lönen något i proportion till lefnadskostnaderna. För att exemplifiera sockerindustriens uppträdande mot arbetarna må anföras hurusom arbetarna för några år sedan vid en fabrik fingo strejka i flera veckor för att ernå — ett halft öres förhöjning i timlönen.

Har sockerindustrien utåt utmärkt sig genom brandskattning af befolkningen, underbetalning af betorna och njugga löner åt arbetarna, så har den dock i ett afseende visat en mindre berömvärd frikostighet. I fråga om löner, tantiëmer, arfvoden och presenter till styrelseledamöter och högre tjänstemän har det aldrig varit tal om sockerindustriens »betryckta ställning». Arfvodena ha varit efter svenska förhållanden onaturligt höga och tydligen tilltagna efter de rofgiriga amerikanska monopol- och trustbolagens principer. Till fabriksdirektörer med minimala kompetenskraf — ty den kommersiella och tekniska sakkunskapen har ofta tack vare monopolet skjutits åt sidan såsom varande af under-

ordnad betydelse — ha utbetalats ersättningar, som utgått med belopp öfverstigande hvad t. ex. sex à sju statsråd åtnjuta i lön. Och mycket bättre synes det inte blifva för framtiden, ty cheferna för de olika raffinaderierna — samma män som i de flesta fall blifvit enormt rika genom sin föregående »verksamhet» inom industrien — komma hädanefter att aflönas med 20 à 25,000 kronor om året. Trustchefens sammanlagda årslön beräknas öfverstiga etthundratusen kronor.

Trots att sockertrusten icke funnits till stort mer än ett år har man dock redan haft tillfälle erfaras, att den kommer att bli en sträng herre, som ej skall sky några medel, då det gäller konsumenternas ytterligare beskattning. Icke nog med att den inhemska konkurrensen fullständigt försvunnit, äfven den utländska synes sockertrusten kunna helt ignorera. I en tidning i Sundsvall berättades i slutet af förra året om en importör i Söderhamn, som förbigått sockertrusten och inköpt ett parti socker från Tyskland. Till straff härför satte trusten ner priset på sockret i Söderhamn och trakten däromkring med icke mindre än 5 öre per kilogram dels genom direkt prissänkning, dels genom fraktlindring. Då prisnedsättningen betydde, att konkurrenterna kunde sälja billigare, måste afsikten med trustens åtgärd ha varit att statuera ett exempel och en gång för alla visa hur det går den som ej köper af trusten.

Import af socker från t. ex. Tyskland har under nära nog hela det förflutna året varit ekonomiskt fördelaktigare än köp af svenskt socker. Det tyska har nämligen kunnat köpas för ett pris af 25 à 26 öre pr kilogram fritt i sydsvensk hamn, hvilket med tillägg af tull och skatt gör 55 à 56 öre, då däremot det svenska sockret betingat 60 öre per kilogram eller 4 à 5 öre mera. Det oaktadt har ej någon nämnvärd import ägt rum och skulle säkerligen icke alls ha förekommit, om icke lönestriden mellan sockerfabrikerna och arbetarna samt däraf följande svårigheter att erhålla svenskt socker förmått en del grossister och återförsäljare att vända sig till utlandet. En del af dem har sedermera fortsatt att importera det billigare utländska sockret. Hela importen år 1908 af raffineradt socker uppgår dock till blott 2,841,320 kilogram eller cirka 2 1/2 procent af hela årskonsumtionen.

Underligt synes det, att köpmännen, trots den stora vinst som varit att påräkna, icke brytt sig om att köpa socker från utlandet. Denna afvikelse från vanlig köpmannaregel, att köpa där lägsta pris står att vinna, kan heller icke förklaras på mer än ett sätt: man vågar icke! Så stor är sockertrustens makt, att ingen vill utsätta sig för risken af att stöta sig med den mäktiga. Exemplet från Söderhamn

visar, hur trusten kan straffa en fullt loflig och lojal konkurrens. Tack vare denna makt ha konsumenterna inom landet tvingats betala sockret afsevärdt högre än hvad ställningen å världsmarknaden betingat. Dubbel brandskattning sålunda!

Berättelsen öfver svenska sockerfabriksaktiebolagets första verksamhetsår — tio månader af åren 1907—1908 — visar ett öfverskott af kronor 8,839,997: 10, hvilket efter en årskonsumtion af 110,000 tons socker gör en nettovinst af 9.6 öre pr kg. Drages härifrån den beslutade men ännu icke i kraft trädande skatteförhöjningen af 3 öre per kilogram, återstår en vinst af 6.6 öre. Beräknas det i sockerindustrien nedlagda kapitalet till 35,000,000 kronor skulle en vinst af 2.6 öre per kilogram socker gifva icke blott skälig ränta med 5 procent på kapitalet utan äfven en summa af 1,110,000 kronor till afskrifningar och afsättningar. Sålunda skulle en nedsättning af sockertullen med 4 öre per kilogram icke innebära någon som helst orättvisa mot det i sockerindustrien nedlagda kapitalet. En dylik nedsättning komme att utan någon rubbning i statens nuvarande inkomster af sockertillverkningen tillförsäkra konsumenterna ett billigare socker. Och då detta kan ske utan att någon enskilds berättigade intressen trädas för nära, föreligga talande skäl för att Riksdagen genom en ytterligare nedsättning af tullen fråntager sockerindustrien en del af dess nuvarande oberättigade premie.

Framtiden kommer säkerligen att visa, att svenska sockerfabriksaktiebolagets vinst under dess första verksamhetsår icke på långt när svarar mot den vinst, som verkligt kan erhållas. Först och främst kan man förmoda, att den faktiska behållningen varit större än den bokförda — de män som styra i trusten äro sedan gammalt vana att icke låta de synliga vinsterna bli alltför stora — men dessutom har trusten senare vidtagit en del »besparingar», hvilka komma att medföra afsevärda förtjänster. Så t. ex. har krediten till grosshandlarne begränsats till högst trettio dagar och för att erhålla sedvanlig kassarabatt måste betalning ske på *tio* dagar. Och dessa regler tillämpas så strängt, att likviden måste vara säljaren tillhanda på tionde dagen. Skulle den vara afsänd tionde dagen, men icke komma fram förrän följande dag, riskerar köparen att förlora kassarabatten. Dessa »besparingsåtgärder» komma säkerligen att gifva sockerfabriksaktiebolaget så stor extra behållning, att vinsten äfven efter en tullnedsättning skall kunna lämna skälig ränta två gånger om.

Mot yrkandet i denna motion om ytterligare nedsättning af sockertullen kommer säkerligen från sockerintresset närstående håll att anföras,

att 1908 års Riksdag, genom sitt beslut om successiv förändring af tull- och skattesatserna, gifvit sockerindustrien på hand att tills denna förändring blifvit fullt genomförd skola inga andra förändringar företagas. Formellt kan detta resonemang ha sitt delvisa berättigande, men Riksdagen har att först och främst tillvarataga landets och hela befolkningens intressen. Och just nu kräfvdes det, att något göres för att ställa sockerindustrien i en mindre privilegierad och för den stora allmänheten icke så betungande ställning. Ett uppskof blott på ett år kommer säkerligen att försvåra en lösning af den brännande frågan: definitiv uppgörelse mellan staten och sockerindustrien.

Ännu är det i stort sedt samma personer, som ägt aktierna i de gamla sockerfabrikerna och nu äga aktierna i svenska sockerfabriksaktiebolaget. Säljarna af de nära fyrdubbelt öfverbetalade gamla fabriker äro äfven genom sitt delägareskap i trusten köpare af samma fabriker. En eventuell reducering af utdelningsmöjligheten drabbar sålunda icke i nämnvärd grad tredje man. Under närmaste tiden innebär detta intet annat än att de gamla aktieägarna förhindras att sälja sina aktier till ett pris mångdubbelt högre än verkliga värdet. Att meningen är att söka utplantera en del af de nya aktierna framgår ganska tydligt. Det är säkerligen icke de gamla sockeraktiematadorernas mening att slutsälja trustaktierna rubb och stubb — man vet sina pappers goda utdelningsmöjligheter — men nyttan af en mindre dels utplanterande kan icke öferskattas.

Några tusen nya aktieägare skola bilda den »stora allmänhet» och den »allmänna opinion», som i kritiska tider, då staten vill närmare granska och eventuellt indraga sockermonopolet, skall skydda de gamla aktieägarnas dyrbara rätt till tvångsränta. Ju flera händer man kan sprida den för »allmänheten» afsedda delen af aktierna på, dess bättre för de gamla aktieägarna. Först när detta skett och den s. k. allmänheten till högt pris blir innehafvare af ett parti trustaktier kunna monopolisterna från den gamla goda tiden vara fullt säkra på att äfven den nya tiden skall för dem bli en god tid, om de också icke längre kunna skära guld på samma grofva sätt som förut. Dessa nya aktieägare skola bilda den mur, bakom hvilken de gamla skola veta att i det längsta för statens behof bevara sina genom sockermonopolet tillskansade rikedomar. Målmedvetet synes man bedrifva arbetet med utsläppandet af de för »allmänheten» bestämda trustaktierna. Marknaden matas försiktigt och skulle vid något tillfälle efterfrågan minskas och för stort prisfall hota att uppstå, uppträda alltid andra köpare, som med skäl

misstänkas vara säljarens ombud. Inom börsvärlden talas också om ett anonymt konsortium för utsäljning af ett lämpligt antal sockertrust-aktier. En tullnedsättning redan vid denna riksdag skulle omintetgöra dessa farliga planer, delvis befria svenska folket från att betala tvångsränta till en liten grupp monopolister, samt bana väg för statens öfvertagande af sockerindustrien. Sockerprisets sänkning skulle säkerligen också hälsas med tillfredsställelse af konsumenterna.

När Riksdagen år 1908, i strid med Kungl. Maj:ts proposition men i tro på idkarnes af sockerindustrien lojalitet, beslutade att skatteförhöjningen skulle träda i kraft först den 1 januari 1909, uttryckte Riksdagen i skrifvelse n:o 49 af den 31 mars 1908, det den »förutsätter att idkarne af sockerindustrien icke genom någon af Riksdagens beslut i frågan orsakad förhöjning af sockerpriset under innevarande år helt eller delvis förtaga den afsedda verkan af den nu beslutade skatte-regleringen». Hur denna Riksdagens uttalade förhoppning blifvit uppfyllt, framgår bland annat af att sockertrusten, såsom förut påpekats, hållit försäljningspriset 4 à 5 öre högre än hvad det rätteligen bort utgöra, om ställningen å världsmarknaden fått vara normerande. Men äfven i ett annat fall har sockertrusten förfarit på ett sätt, som uppenbart bryter mot Riksdagens tydligt uttalade afsikt. Svenska sockerfabriksaktiebolaget har nämligen för att i största möjliga mån undslippa den beslutade skatteförhöjningen af 2 öre per kilogram, anmält till beskattning vid årsslutet en sockermängd, som var fyra gånger större än den normala förbrukningen.

Skillnaden mellan till fritt bruk utlämnadt socker under de sista månaderna åren 1907 och 1908 framgår af följande tabell.

Utlämnadt socker till fritt bruk		Inbetald skatt	Utlämnadt socker till fritt bruk		Inbetald skatt
år	kg.	kronor	år	kg.	kronor
1907			1908		
okt.	10,438,708.9	1,254,883.71	okt.	11,144,930.7	1,218,897.90
nov.	9,149,425.3	1,373,514.67	nov.	10,833,270.4	1,500,800.09
dec.	7,971,104.0	1,747,863.98	dec.	34,207,488.6	1,498,440.08

Vid en sammanräkning finner man, att från sockerfabrikerna de tre sista månaderna 1907 utlämnades 27,559,238,2 kilogram eller ungefär hvad som svarade mot konsumtionen. Samma tid 1908 utlämnades emellertid icke mindre än 56,185,649,7 kilogram eller mer än dubbelt

mot hvad konsumtionen kräfde. Af denna enorma kvantitet torde vid årsskiftet minst trettio miljoner kilogram ha legat kvar oförsäldt i svenska sockerfabriksaktiebolagets magasiner. Vid de olika fabrikerne har man för att kunna undandraga staten den ökade skatten vidtagit utomordentliga åtgärder. Bland annat har man förhyrt stora magasiner, där det osälda sockret blifvit upplagdt. Vid en del fabriker har man tagit så liten hänsyn, att man helt enkelt delat upp de gamla magasinen, flyttat allt socker öfver från den ena delen till den andra och låtit kronans ombud behålla under sin kontroll den tomma sidan af magasinet. Minst 600,000 kronor torde på detta sätt ha undandragits staten.

Dessa har relaterade, mindre lojala manipulationer ha möjliggjorts genom Riksdagens beslut att på förhand bestämma dagen för den högre skattesatsens ikraftträdande, men ha dessutom i hög grad underlättats genom bestämmelsen om tre månaders kredit med skattens erläggande, hvarom närmare stadgas i § 5 i förordningen angående beskattning af socker af den 11 oktober 1907. Denna rätt till anstånd med betalningen har vid detta tillfälle kommit sockertrusten synnerligen väl till pass. Den 1 januari 1909 har trusten socker i sina magasin, beskattadt efter den lägre afgiften, tillräckligt för konsumtionen minst tre månader framåt, samtidigt som den icke, tack vare tremånadersanståndet, behöfver betala denna lägre afgift förrän då sockret är i det närmaste utsäldt. Att vidare återförsäljarna nödgades betala inom trettio dagar gör saken mera delikat, och ännu mera intressant blir saken af att trusten däri-genom sättes i tillfälle att till sin skatteundragningsvinst lägga två månaders ränta, uppuren på grund af skattekrediten. När staten visar sin omsorg om sockerindustrien genom att bevilja tre månaders kredit, visar samma industri sin omsorg om svensk handel genom att inskränka krediten till högst trettio dagar.

Alla här åberopade omständigheter och förhållanden tala med oemotsäglich styrka om att sockertrustens faktiska monopol är i hög grad samhällsfarligt. De förbindelser som fjolårets Riksdag kan anses ha ingått å de närmast säljandes vägnar — i den mån detta af grundlagarna kan tillstädjas — har sockertrusten själf löst genom uppenbart bristande lojalitet mot Riksdagens uttalade vilja. Det är därför Riksdagens både rätt och plikt att inskrida och taga afgörandet i sin hand. Men ett slutligt ordnande af sockerfrågan kräfver, att staten öfvertager hela sockerfabrikationen, — hvilket åter fordrar vidlyftiga förberedelser. Alltså måste mera tillfälliga åtgärder med skyndsamhet vidtagas, så att de mest skadliga verkningarna af det nuvarande monopolet måtte kunna snarast begränsas.

Riksdagen kan för sin del göra detta, trots att fjolårets beslut om tullnedsättning ännu icke trädt i full kraft i sin helhet, genom att besluta om sockertullens ytterligare sänkning. Att vänta ända till 1913, då hela skatteförhöjningen af tre öre utkräfves, skulle vara att i hög grad förfela verkan af ett beslut och lämna sockerintressenterna tillfälle att i god tid vidtaga sina försvarsåtgärder, staten och det allmänna till stor skada. Ett uppskof med frågan innebär Riksdagens godkännande af att allt Sveriges folk är skatt- och tributskyldigt under en liten grupp innehafvare af sockerfabriksaktier.»

Utskottet, som ansett ändamålsenligt att af Svenska sockerfabriksaktiebolaget inhämta upplysningar angående vissa i motionen berörda förhållanden, har med anledning häraf till bolaget aflåtit en så lydande förfrågan:

»I en inom Andra Kammaren väckt motion, n:o 173, har herr A. J. Christierson m. fl., på sätt motionen, af hvilken ett exemplar bifogas, närmare utvisar, yrkat ändring af sockerbeskattningen. Vid ärendets behandling inom utskottet har utskottet funnit det önskvärdt, att Svenska sockerfabriksaktiebolaget ville meddela upplysningar i följande hänseenden:

1) Uppgift om inhemska marknadens pris under åren 1907 och 1908 samt januari månad 1909, i hvad dessa pris afse dels bolagets partipris och dels detaljhandelspris å några af bolaget valda orter i olika delar af landet;

2) Uppgift om den officiella (Magdeburger?) noteringen af utländskt socker under sagda tid äfvensom om priset å utländskt socker, tull och frakt inräknadt, i Stockholm, Göteborg och Malmö;

3) Uppgift om villkoren vid bolagets försäljningar under ofvan angifven tid, såväl hvad beträffar debitering af fraktkostnad som beviljande af kredit, tillika med uppgift om vid hvilka tidpunkter eventuella förändringar i berörda villkor vidtagits samt huruvida samma villkor varit gällande på alla orter; samt

4) Närmare upplysning om ett å sid. 5 i motionen berördt fall angående nedsättning af priset å socker inom viss del af landet jämte uppgift, huruvida å samma plats utländskt socker försålts till pris understigande det officiellt noterade.

Slutligen anhålles, att Svenska sockerfabriksaktiebolaget, därest bolaget icke vill eller kan å dessa frågor eller någon af dem lämna svar, ville därom meddela benägen underrättelse.»

Från bolaget har utskottet mottagit följande svar jämte bilagor:

»Från bevillningsutskottet har på grund af en i Andra Kammaren af Herr A. J. Christiernson väckt motion om ändring af sockerbeskattningen blifvit oss tillställd en promemoria med hemställen, att vi ville meddela upplysningar i fyra olika i promemorian angifna punkter, och få vi med anledning härutaf anföra följande.

1:o) Bolagets resp. de äldre bolagens partipris, d. v. s. det pris, hvartill engrosfirmorna köpa bolagets socker, har utgjort för toppsocker:

1 jan. 1907—	6 maj 1907	.....	55 öre per kilogram.
7 maj 1907—	12 juli 1908	.....	56 „ „ „
12 juli 1908—	6 sept. 1908	.....	59 „ „ „
7 sept. 1908—	28 febr. 1909	.....	57 „ „ „

Prisförhöjningen den 12 juli 1908 blef nödvändig af följande orsaker. Priserna i utlandet voro vid ifrågavarande tidpunkt, såsom närmare kommer att framgå af svaret å bevillningsutskottets andra fråga, betydligt högre än de svenska. Sedan 1 januari 1908 pågick vid raffinaderiet i Arlöf strejk och sedan 6 april s. k. sympatistrejk vid raffinaderierna i Hälsingborg, Landskrona, Lund och Ystad, hvarjämte vid raffinaderiet i Hasslarp arbetsinställelse äfven ägde rum. Tills ifrågavarande tidpunkt hade det gått för sig att på ett något så när tillfredsställande sätt förse den svenska allmänheten med inhemskt socker, men nu började de tillgängliga lagerna att blifva uttömda och, om öfverenskommelse icke kunde träffas med de strejkande arbetarne, var en import i mycket stor skala af utländskt socker oundgänglig. Detta utländska socker, som komme att kosta importörerna cirka 4 öre mera än det svenska, skulle på grund af för handen varande förhållanden utan allt tvifvel blifva bestämmande för detaljprisen å den inhemska marknaden. Konsumenterna skulle således under alla förhållanden få betala efter de högre prisen, under det att somliga köpmän fortfarande hade billigt svenskt socker och således gjorde sig en extra förtjänst af 4 öre per kilogram. Att under dylika omständigheter köpmännen i det längsta skulle, i förhoppning att erhålla svenskt socker, afhålla sig från import, ligger i sakens natur. Följden häraf hade emellertid blifvit sockerbrist på många ställen inom landet, och förhållandena hade blifvit odrägliga för såväl allmänheten som köpmännen. De inhemska prisen måste för undvikande häraf höjas något så när till paritet med de utländska.

Då lagerbehållningarna voro i det närmaste uttömda, när strejken den 20 juli slutade, då det icke var möjligt att omedelbart sätta alla de stillastående raffinaderierna i gång, och då alltid en viss tidsperiod förgår, innan sockret hinner blifva färdigraffineradt, kunde jämvikt mellan tillgången och efterfrågan å svenskt socker icke åstadkommas förrän i början af september. Då dessutom de köpmän, som på grund af strejkerna tvingats att importera utländsk vara, rättvisligen måste lämnas tid att utan förlust realisera dessa sina lager, kunde prisnedsättningen icke äga rum förrän den 6 september.

Hvad nu angår detaljhandelspriserna, så hafva vi under början af den tidsperiod, som afses i bevillningsutskottets promemoria, icke haft anledning taga närmare notis därom, dels därför att de reglerats genom konkurrensen mellan detaljhandlarne, och dels därför att några anmärkningar däremot icke kommit till vår kännedom. Vi tro oss emellertid kunna antaga, att desamma i medeltal varit 4 à 6 öre öfver de noterade partiprisen. Under strejktiden inträffade emellertid ett annat förhållande. På grund af de stora svårigheter man under denna tid hade att jämt sprida det tillgängliga sockret öfver hela landet uppstod än här än där en tillfällig brist. Då konkurrensen mellan detaljhandlarne i följd häraf minskades, låg det för dem mycket nära till hands att höja priserna, hvilket äfven i stor utsträckning ägde rum. Under denna tid lära enligt uppgifter, som kommit oss tillhanda, detaljpriserna i många fall varit 10 à 14 öre högre än partipriserna. Sedan åter normala förhållanden inträdt, hafva i många fall detaljhandlarne haft svårt att glömma sina stora förtjänster under strejkperioden och därför endast motvilligt förmått sig till en prisreduktion. Enligt de uppgifter, vi under december och januari på grund af dessa förhållanden ansågo oss böra insamla, utgör detaljpriset för närvarande:

	å toppsocker.	å bitsocker.
i Stockholm	65 öre per kg.	66 öre per kg.
i Göteborg	65 ” ” ”	65 ” ” ”
i Malmö	65 ” ” ”	66 ” ” ”
i Lund	63 ” ” ”	64 ” ” ”
i Landskrona ...	64 ” ” ”	65 ” ” ”
i Ystad	65 ” ” ”	66 ” ” ”
i Hälsingborg ...	65 ” ” ”	66 ” ” ”
i Halmstad	67 ” ” ”	68 ” ” ”
i Kristianstad ...	66 ” ” ”	67 ” ” ”

För vår del anse vi dessa priser för höga, och hafva vi äfven låtit vår uppfattning i detta afseende komma till resp. engrosförsäljares

känedom, för att dessa i sin ordning skola därom underrätta sina kunder detaljhandlarna. I afvaktan på resultatet häraf hafva vi uppskjutit frågan om vidare åtgärder.

Det torde, för att prisen å svenska marknaden skola kunna jämföras med priserna å utländskt importeradt socker, vara nödvändigt att äfven lämna en kalkyl för de svenska priserna, sådana de ställa sig i Stockholm, Göteborg och Malmö. Följande kalkyler äro uppjorda enligt nu gällande försäljningsvillkor.

Pris å svenskt toppsocker i fat i *Stockholm*.

Raffinaderiernas notering	57: —
Fatpackning	1: —
Frakttillägg	1: —
Hemkörning	0: 20
	<hr/>
	59: 20
Afgår 2 % för papperstara	1: 14
	<hr/>
	58: 06
Afgår 4 % rabatt för engrosköpare	2: 32
	<hr/>
	55: 74

Pris å toppsocker i fat i *Göteborg*.

Raffinaderiernas notering	57: —
Fatpackning	1: —
Frakttillägg	0: 50
Hemkörning	0: 20
	<hr/>
	58: 70
Afgår 2 % för papperstara	1: 14
	<hr/>
	57: 56
Afgår 4 % rabatt för engrosköpare	2: 30
	<hr/>
	55: 26

Pris å toppsocker i fat i *Malmö*.

Raffinaderiernas notering	57: —
Fatpackning	1: —
Hemkörning	0: 25
	<hr/>
	58: 25
Afgår 2 % för papperstara	1: 14
	<hr/>
	57: 11
	<hr/>
Transport	57: 11

	Transport	57: 11
Afgår 4 % rabatt för engrosköpare		2: 28
		<u>54: 83</u>
Pris å svenskt bitsocker i <i>Stockholm</i> .		
Raffinaderiernas notering		58: —
Frakttillägg		1: —
Hemkörning		0: 20
		<u>59: 20</u>
Afgår 4 % rabatt för engrosköpare		2: 37
		<u>56: 83</u>
Pris å svenskt bitsocker i <i>Göteborg</i> .		
Raffinaderiernas notering		58: —
Frakttillägg		0: 50
Hemkörning		0: 20
		<u>58: 70</u>
Afgår 4 % rabatt för engrosköpare		2: 35
		<u>56: 35</u>
Pris å svenskt bitsocker i <i>Malmö</i> .		
Raffinaderiernas notering		58: —
Hemkörning		0: 25
		<u>58: 25</u>
Afgår 4 % rabatt för engrosköpare		2: 33
		<u>55: 92</u>

Uträknadt enligt förestående kalkyler har svenska priset utgjort per 100 kilo toppsocker:

	Stockholm.	Göteborg.	Malmö.
Vid 55 öres grundpris	53: 86.	53: 38.	52: 95.
” 56 ” ”	54: 80.	54: 32.	53: 89.
” 59 ” ”	57: 62.	57: 14.	56: 71.
” 57 ” ”	55: 74.	55: 26.	54: 83.

och per 100 kilo bitsocker:

	Stockholm.	Göteborg.	Malmö.
Vid 55 öres grundpris	54: 91.	54: 43.	54: —.
” 56 ” ”	55: 87.	55: 39.	54: 96.
” 59 ” ”	58: 75.	58: 27.	57: 84.
” 57 ” ”	56: 83.	56: 35.	55: 92.

2:o) Den officiella Magdeburger noteringen afser råsocker basis 88 % rendement fritt ombord Hamburg samt dessutom raffinad för inlandsförbrukningen, alltså inklusive konsumtionsskatt.

Vi bifoga (Bil. A) en grafisk tablå öfver dessa priser sept. 1906—aug. 1908 samt (Bil. B) en tabell öfver samma priser sept. 1908—februari 1909.

Då emellertid som förut nämnt raffinadnoteringen i Magdeburg afser inlandsförbrukningen, bifoga vi (Bil. C) en tabell öfver raffinadpriserna för export f. o. b. Hamburg, sådana de noterats af ett af Tysklands största sockerexporthus. Som man finner, öfverensstämma noteringarne ganska väl, men då efterfrågan i in- och utlandet icke alltid äro lika, måste naturligtvis en del variationer förekomma, i all synnerhet som sockerexporten ofta är beroende på rena spekulationer.

Priset å utländskt socker kalkyleras enligt bifogade bilagor D, E & F i Stockholm, Göteborg och Malmö för samma konditioner, som gälla för det svenska sockret. De upptagna kostnaderna på platsen äro i enlighet med de kalkyler, som i februari blifvit upprättade och oss tillställda af svenska engrosfirmor.

Ifrågavarande priser utgjorde för toppsocker:

				Stockholm.	Göteborg.	Malmö.
1907	jan.	7.	M. 12: 12 1/2.	55: 50.	55: 23.	55: 13.
	maj	7.	„ 12: 75.	56: 59.	56: 32.	56: 22.
1908	juni	17.	„ 15: 22 1/2.	60: 97.	60: 70.	60: 60.
	aug.	31.	„ 14: 50.	59: 68.	59: 41.	59: 31.
	dec.	23.	„ 13: 50.	57: 92.	57: 65.	57: 55.
1909	jan.	5.	„ 13: 50.	57: 92.	57: 65.	57: 55.
	febr.	22.	„ 13: 50.	57: 92.	57: 65.	57: 55.

och var vid samma tider priset å svenskt toppsocker som följer i jämförelse med det utländska i öre per kilo:

		Stockholm.		Göteborg.		Malmö.		
		Svenskt.	Utländskt.	Svenskt.	Utländskt.	Svenskt.	Utländskt.	
1907	jan.	7.	53: 86.	55: 50.	53: 38.	55: 23.	52: 95.	55: 13.
	maj	7.	54: 80.	56: 59.	54: 32.	56: 32.	53: 89.	56: 22.
1908	juni	17.	54: 80.	60: 97.	54: 32.	60: 70.	53: 89.	60: 60.
	aug.	31.	57: 62.	59: 68.	57: 14.	59: 41.	56: 71.	59: 31.
	dec.	23.	55: 74.	57: 92.	55: 26.	57: 65.	54: 83.	57: 55.
1909	jan.	5.	55: 74.	57: 92.	55: 26.	57: 65.	54: 83.	57: 55.
	febr.	22.	55: 74.	57: 92.	55: 26.	57: 65.	54: 83.	57: 55.

För importeradt bitsocker voro priserna:

			Stockholm.	Göteborg.	Malmö.
1907	jan.	7. M. 12: 62 1/2.	54: 42.	54: 15.	54: 05.
	maj	7. „ 13: 25.	55: 71.	55: 44.	55: 34.
1908	juni	17. „ 15: 85.	60: 30.	60: 03.	59: 93.
	aug.	31. „ 15: —.	58: 80.	58: 53.	58: 43.
	dec.	23. „ 14: 12 1/2.	57: 26.	56: 99.	56: 89.
1909	jan.	5. „ 14: 12 1/2.	57: 26.	56: 99.	56: 89.
	febr.	22. „ 14: 12 1/2.	57: 26.	56: 99.	56: 89.

Priset å importeradt bitsocker, jämfördt med priset å den svenska varan, framgår af följande tabell:

		Stockholm.		Göteborg.		Malmö.	
		Svenskt.	Utländskt.	Svenskt.	Utländskt.	Svenskt.	Utländskt.
1907	jan. 7.	54: 91.	54: 42.	54: 43.	54: 15.	54: —.	54: 05.
	maj 7.	55: 87.	55: 71.	55: 39.	55: 44.	54: 96.	55: 34.
1908	juni 17.	55: 87.	60: 30.	55: 39.	60: 03.	54: 96.	59: 93.
	aug. 31.	58: 75.	58: 80.	58: 27.	58: 53.	57: 84.	58: 43.
	dec. 23.	56: 86.	57: 26.	56: 35.	56: 99.	55: 92.	56: 89.
1909	jan. 5.	56: 86.	57: 26.	56: 35.	56: 99.	55: 92.	56: 89.
	febr. 22.	56: 86.	57: 26.	56: 35.	56: 99.	55: 92.	56: 89.

Det bör anmärkas, att det importerade utländska raffinerade sockret är till sin kvalitet underlägset det svenska.

3:o) Före den 6 juni 1908 levererades allt socker med ångare till kuststäderna och med järnväg till järnvägsstationerna med samma beräknade fraktkostnader, som om sockret kommit från närmaste raffinaderi. Följden af denna bestämmelse, som icke kunde ändras, så länge raffinaderierna tillhörde särskilda bolag, var, att mycket socker sändes t. ex. från Göteborg till Stockholm och Skåne och från Stockholm till Skåne. De fullständigt onödiga fraktkostnaderna, som på detta sätt betalades, utgjorde just en af anledningarne till vårt bolags bildande. Att ändring icke kunde göras genast, var emellertid naturligt, enär de förändringar i försäljningssystemet, som äfven blefvo nödvändiga, fordrade en hel del förberedelser.

Den 6 juni infördes den bestämmelsen, att alla kunder själfva fingo betala järnvägsfrakterna, sådana som de i verkligheten voro. Ändamålet med denna åtgärd var att gruppera kunderna kring de raffinaderier, från hvilka hvar och en hade de billigaste frakterna, och

innebar åtgärden icke något fördyrande af sockret. Då det är alldeles gifvet, att en rationell distribuering af sockret icke skulle kunna låta sig göra, om hänsyn icke toges till fraktkostnaderna och hamn-afgifterna för råsockret, som förarbetades i de norra raffinaderierna, debiteras efter ifrågavarande dag ett frakttillägg för Stockholms och Norrköpings socker af 1 öre och för Göteborgs socker af $\frac{1}{2}$ öre, som således ingår i fraktberäkningen för det raffinerade sockret.

Det hade förut varit afsedt att vidtaga ifrågavarande ändringar den 1:sta sept., som var bestämd för försäljningssystemets omläggande, men på grund af strejkerna blef åtgärden påskyndad och i sammanhang därmed den bestämmelsen träffad, att kunderna i de större hamnstäderna äfven fingo betala sjöfrakterna oafkortade. Härigenom underlättades nämligen den på grund af strejken eventuellt nödvändiga importen i sjöstäderna, i följd hvaraf svårigheten att förse allmänheten med socker något kunde minskas.

Det ingick ingalunda i planen för försäljningssystemets omläggande att allt framgent fasthålla vid bestämmelsen af den 6 juni beträffande järnvägsfrakterna. Sedan de norra raffinaderierna så småningom inom sitt naturliga afsättningsområde erhållit så många kunder, som enligt deras förarbetningsförmåga ansågs lämpligt, fördelades resten af orderna från de områden, som hafva billigaste frakterna, från de norra raffinaderierna på de södra, och få dessa betala den skillnad i frakt, som för kunden skulle uppstå mot om han tagit sockret från närmaste raffinaderi.

För de kunder, som taga sitt socker på järnväg, blifva förhållandena sålunda, hvad priserna angår, helt och hållet oförändrade, sådana som de voro i början af 1907, med det undantag, att hänsyn äfven tages till transportkostnaderna för råsockret. Skulle däremot t. ex. någon kund i Stockholm vilja hafva Göteborgs socker, får han själf betala frakten.

Hvad sjöfrakterna till de större hamnarne angår, så är det helt naturligt, att det endast undantagsvis kan vara möjligt att låta kunderna betala desamma. Då importvaran är lika stor i alla större kuststäder, måste priserna där äfven hållas i jämnhöjd. Sedan efter strejkerna normala förhållanden på svenska sockermarknaden i höstas ånyo inträdt, återgick bolaget till samma bestämmelser rörande ångbåtsfrakterna, som gällde före bolagets bildande, och gick till och med längre för de större norrländska hamnarna, i det att bolaget dit lämnade sockret helt och hållet fraktfritt.

Då fråga är om besvarandet af utskottets förfrågan beträffande krediten för kunderna, måste jämväl beröras frågan om rabatterna. Före 1 sept. 1908 åtnjöto de större engrosfirmorna en försäljningsrabatt af 2 procent. De kunde då betala sitt socker med 3 månaders accept eller ock per 30 dagar, i hvilket fall de fingo åtnjuta ett diskontoafdrag af $1\frac{1}{2}$ procent, således sammanlagdt $3\frac{1}{2}$ procent.

Detta system var särdeles osundt, enär firmor, som betalade med 3 månaders accept, skaffade sig rörelsekapital genom sin sockeraffär, i det att de af sina kunder fingo likvid kontant eller i accept inom t. ex. en månad och icke behöfde betala ut penningarne förrän ytterligare 2 månader därefter. De frestades härigenom till att ständigt öka sina sockeraffärer och sålde socker utan ringaste förtjänst blott för att på kreditväg skaffa sig ett förlagskapital. De köpmän, som skötte sina affärer på ett solidt och korrekt sätt, blefvo härigenom lidande.

För att komma in på solidare basis för sockeraffärerna vidtogs den 1 sept. 1908 den förändringen, att de större engrosfirmorna fingo betala sitt socker på 30 dagar med 3 procent rabatt eller på 10 dagar med 4 procent rabatt, och är då i denna rabatt inbegripen den förut s. k. försäljningsrabatten.

Bolaget förmenar sig härigenom hafva tagit ett steg mot det eftersträfvansvärda målet att inskränka på det osunda creditsystem, som i allt för stor skala tillämpas vid varuomsättningen inom landet.

Några andra förändringar i vårt försäljningssätt, i hvad det samma kan angå den sockerkonsumerande allmänheten, äro icke gjorda, hvaremot en del förenklingar blifvit företagna i andra afseenden, som dock icke beröras af bevillningsutskottets promemoria, enär de röra den inre organisationen af affären, såsom t. ex. vårt förhållande till våra agenter och dylikt.

4:o) Hvad angår det i bevillningsutskottets fjärde fråga berörda förhållande, anföra vi följande.

I bevillningsutskottets betänkande n:o 18 vid förra årets riksdag motiveras den ändring, som föreslås uti Kungl. Maj:ts proposition om ändring af sockerbeskattningen, därmed, att det är »af största betydelse icke blott för jordbruket i vidsträckta delar af vårt land utan äfven i allmänhet för vårt ekonomiska lif, att hvitbetsodlingen må kunna utan afbrott bedrivas och tillverkningen af råsocker inom landet ostördt fortgå», och såvidt vi kunnat finna, har det äfven varit på dessa skäl, som riksdag och regering godkänt bevillningsutskottets förslag.

Den omsorg om hvitbetsodlingen, som statsmakterna härmed lagt i dagen, hafva vi ansett det vara vår skyldighet att i vår mån befordra, och det har då fallit sig naturligt för oss att söka förhindra, att sockertillverkningen och därigenom också hvitbetsodlingen åtminstone under den i betänkandet omhandlade tiden komme att lida onödigt intrång genom import af utländskt socker. Då det därför kom till vår kännedom, att utländskt socker importerades, ansågo vi oss böra ingripa däremot, om möjligt i så god tid, att på samma gång som ytterligare import förhindrades, vederbörande firma skulle, om den ville, kunna göra sig i största måtto skadeslös för den redan skedda importen genom reexport.

Enligt de upplysningar vi erhållit förhåller det sig nu med Söderhamns importen på det sätt, att man där af en eller annan anledning fått för sig, att för utländsk raffinad skatten skulle kunna betalas år 1908 med 13 öre och tullen år 1909 med 15 öre, hvarigenom man skulle kunnat få in sockret för 28 öre i stället för 30 öre per kilo. Detta berodde naturligtvis på missuppfattning, men importen hade icke desto mindre ägt rum. Att import vid samma tidpunkt icke i någon utsträckning skedde till andra delar af landet, visar tillräckligt, att de köpmän, som voro mera förtrogna med förhållandena, icke ansågo det löna sig. Emellertid hade på grund af importen trakten kring Söderhamn blifvit kient försedd med svenskt socker under den tid sjöfarten var öppen, då vi sålde vårt toppsocker efter en notering af 57 öre för lösa toppar fraktfritt Söderhamn. Då det utländska sockret låg på nederlag och det var en möjlighet, att det åter kunde komma att exporteras, om vi försågo trakten med billigt svenskt socker, nedsatte vi den 10 december för alla dem af våra kunder, som bruka göra affärer på Söderhamnsdistriktet, priserna därstädes med 2 öre under vårt cifpris för Söderhamn. Sedan vi erfarit, att trots dessa åtgärder det utländska sockret blifvit inom landet placeradt, blef prisnedsättningen den 1 februari upphäfd.

Bilaga B.

F. O. Lichts noteringar för:

		88% råsocker f. o. b. Hamburg pr 100 kg.	Finraffinad i Magdeburg pr 50 kg.
1908.			
Sept.	4.	M. 19: 75.	M. — —
	11.	» 19: 35.	» 20: 25.
	18.	» 19: 60.	» 20: —.
	25.	» 20: —.	» 20: —.
Okt.	2.	» 19: 20.	» 20: —.
	9.	» 19: 65.	» 19: 50.
	16.	» 19: 95.	» 19: 75.
	23.	» 21: 10.	» 20: 25.
	30.	» 20: 10.	» — —
Nov.	6.	» 20: 40.	» 20: —.
	13.	» 20: 30.	» 20: 12 1/2.
	20.	» 20: 60.	» 20: 12 1/2.
	27.	» 20: 75.	» 20: 12 1/2.
Dec.	4.	» 20: 45.	» 20: 12 1/2.
	11.	» 20: 10.	» 20: —.
	18.	» 20: 35.	» 20: —.
	25.	» — —	» — —
	31.	» 20: 45.	» 20: —.
1909.			
Jan.	8.	» 20: 40.	» 20: —.
	15.	» 20: 45.	» 20: 12 1/2.
	22.	» 20: 60.	» 20: 12 1/2.
	29.	» 20: 55.	» 20: 12 1/2.
Febr.	5.	» 20: 20.	» 20: —.
	12.	» 20: 20.	» 20: —.
	19.	» 20: 25.	» 20: —.
	26.	» 20: 60.	» 20: —.

Bilaga C.

Uppgift öfver de priser, — i Rm. pr 50 K:o f. o. b. — till hvilka jag såsom agent för Herrar Zuckschwerdt & Beuchel i Magdeburg haft rättighet utbjuda *prima toppar och tabletter* (bitsocker) under tiden 1 Jan. 1907—28 Febr. 1909.

Obs. I listan äro alla ifrågavarande noteringar, som under tiden kommit mig tillhanda, upptagna.

Dato	I:a toppar	Tabletter (bitsocker)	Leverans-tiden	Dato	I:a toppar	Tabletter (bitsocker)	Leverans-tiden
<i>1907.</i>							
Jan. 7	12.12 $\frac{1}{2}$	12.62 $\frac{1}{2}$	Jan.—Mars	Aug. 28	13.25	13.75	Aug.—Sept.
21	12.12 $\frac{1}{2}$	12.62 $\frac{1}{2}$	Febr.—Maj	31	13.25	13.80	Sept.
28	12.12 $\frac{1}{2}$	12.62 $\frac{1}{2}$	id	Sept. 16	13.25	13.75	Okt.—Dec.
Febr. 4	12.00	12.50	id	23	13.25	13.75	Nov.—Dec.
11	12.00	12.50	id	30	13.25	13.75	id
19	12.12 $\frac{1}{2}$	12.62 $\frac{1}{2}$	id	Okt. 7	13.12 $\frac{1}{2}$	13.62 $\frac{1}{2}$	id
25	12.37 $\frac{1}{2}$	12.87 $\frac{1}{2}$	Mars—Maj	14	12.87 $\frac{1}{2}$	13.37 $\frac{1}{2}$	id
Mars 6	12.37 $\frac{1}{2}$	12.87 $\frac{1}{2}$	id	28	12.87 $\frac{1}{2}$	13.37 $\frac{1}{2}$	id
15	12.35	12.80	April—Maj	Nov. 9	12.87 $\frac{1}{2}$	13.37 $\frac{1}{2}$	id
19	12.37 $\frac{1}{2}$	12.87 $\frac{1}{2}$	Mars—Juni	18	12.87 $\frac{1}{2}$	13.37 $\frac{1}{2}$	Dec.—Jan.
April 5	12.37 $\frac{1}{2}$	12.87 $\frac{1}{2}$	id	25	12.87 $\frac{1}{2}$	13.37 $\frac{1}{2}$	id
29	12.50	13.00	Maj—Aug.	Dec. 6	12.87 $\frac{1}{2}$	13.37 $\frac{1}{2}$	Dec.—Mars
Maj 7	12.75	13.25	Juni—Aug.	9	13.00	13.50	Jan.—Mars
15	13.00	13.50	id	16	13.25	13.62 $\frac{1}{2}$	id
21	13.00	13.50	id	23	13.37 $\frac{1}{2}$	13.75	id
Juni 3	13.25	13.75	id	30	13.37 $\frac{1}{2}$	13.75	id
10	13.25	13.75	Juli—Sept.	<i>1908.</i>			
24	13.25	13.75	id	Jan. 8	13.35	13.75	id
Juli 1	13.00	13.50	id	24	13.40	13.80	Jan.—Maj
9	13.00	13.50	id	Febr. 10	13.37 $\frac{1}{2}$	13.87 $\frac{1}{2}$	Febr.—Maj
29	13.00	13.50	Aug.—Sept.	17	13.37 $\frac{1}{2}$	13.87 $\frac{1}{2}$	id
23	13.10	13.50	id	24	13.37 $\frac{1}{2}$	13.87 $\frac{1}{2}$	Mars—Maj
Aug. 5	13.25	13.62 $\frac{1}{2}$	id	Mars 2	13.50	13.87 $\frac{1}{2}$	April—Maj
12	13.12 $\frac{1}{2}$	13.62 $\frac{1}{2}$	id	14	14.00	14.25	id
16	13.00	13.50	id				

Dato	l:a toppar	Tabletter (bitsocker)	Leverans- tiden	Dato	l:a toppar	Tabletter (bitsocker)	Leverans- tiden
Mars 16	14.12 ¹ / ₂	14.37 ¹ / ₂	April—Maj	Okt. 12	13.12 ¹ / ₂	13.75	Okt.—Jan.
23	14.37 ¹ / ₂	14.62 ¹ / ₂	April—Juni	19	13.25	13.87 ¹ / ₂	id
30	14.50	14.87 ¹ / ₂	id	25	13.75	14.37 ¹ / ₂	Nov.—Maj
April 6	14.50	14.87 ¹ / ₂	April—Aug.	Nov. 2	13.62 ¹ / ₂	14.25	id
13	14.75	15.12 ¹ / ₂	id	9	13.75	14.50	Nov.—Mars
27	15.12 ¹ / ₂	15.37 ¹ / ₂	Maj—Aug.	16	13.75	14.50	Dec.—Mars
Maj 5	15.12 ¹ / ₂	15.37 ¹ / ₂	id	24	13.75	14.50	id
11	15.12 ¹ / ₂	15.37 ¹ / ₂	id	30	13.75	14.50	id
Juni 6	15.22 ¹ / ₂	15.85	Juni—Aug.	Dec. 9	13.62 ¹ / ₂	14.37 ¹ / ₂	Jan.—Mars
9	15.22 ¹ / ₂	15.85	Juli—Aug.	14	13.50	14.12 ¹ / ₂	id
17	15.22 ¹ / ₂	15.85	id	23	13.50	14.12 ¹ / ₂	id
Juli 23	14.37 ¹ / ₂	15.00	Juli—Sept.				
27	14.50	15.00	Aug.—Sept.	1909.			
Aug. 4	14.50	15.00	id	Jan. 5	13.50	14.12 ¹ / ₂	Jan.—Mars
18	14.50	15.00	id	19	13.50	14.12 ¹ / ₂	Febr.—Maj
24	14.50	15.00	id	28	13.50	14.12 ¹ / ₂	id
31	14.50	15.00	Sept.	Febr. 8	13.37 ¹ / ₂	14.00	id
Sept. 7	13.12 ¹ / ₂	13.75	Okt.—Jan.	17	13.37 ¹ / ₂	14.00	Mars—Maj
14	13.12 ¹ / ₂	13.75	id	22	13.50	14.12 ¹ / ₂	id
29	13.12 ¹ / ₂	13.75	id	28	13.50	14.10	id

Köpenhamn 1 Mars 1909.

Knud Erichsen.

Bilaga D.

Kalkyl öfver utländskt socker, importeradt och försåldt i *Stockholm* på samma villkor, som svenskt socker där försäljes:

Toppsocker.

1907 jan. 7. Notering f. o. b. Hamburg för export per 50 kilogram M. 12: 12 ¹/₂.

Per 100 kilogram	M. 24: 25
Fatpackning	„ 2: —
	<hr/>
	M. 26: 25
Afgår 1 % diskont	„ 0: 26
	<hr/>
	M. 25: 99

à 89: 10 = Kr. 23: 16

Assurans ¹ / ₄ %	0: 06
Frakt	1: —
Tull och skatt	30: —
Lossning	0: 06
Lagerkostnader	0: 47
Två körningar	0: 40
Hamppenningar	0: 35
	<hr/>
	Kr. 55: 50.

Bitsocker.

1907 jan. 7. Notering f. o. b. Hamburg för export per 50 kilogram M. 12: 62 ¹/₂.

Per 100 kilogram	M. 25: 25
Afgår 1 % diskonto	„ 0: 25
	<hr/>
	M. 25: —

à 89: 10 = Kr. 22: 08

Assurans ¹ / ₄ %	0: 06
Frakt	1: —
Tull och skatt	30: —
Lossning	0: 06
Lagerkostnader	0: 47
Två körningar	0: 40
Hamppenningar	0: 35
	<hr/>
	Kr. 54: 42.

Bilaga E.

Kalkyl öfver utländskt socker, importeradt och försåldt i *Göteborg* på samma villkor, som svenskt socker där försäljes:

Toppsocker.

1907 jan. 7. Notering f. o. b. Hamburg för export per 50 kilogram M. 12: 12 ¹/₂.

Per 100 kilogram	M. 24: 25
Fatpackning	„ 2: —
	<hr/>
	M. 26: 25
Afgår 1 % diskont	„ 0: 26
	<hr/>
	M. 25: 99

à 89: 10 = Kr. 23: 16

Assurans ¹ / ₄ %	0: 06
Frakt	1: —
Tull och skatt	30: —
Lossning	0: 06
Lagerkostnader	0: 40
Två körningar	0: 40
Hamppenningar	0: 15

Kr. 55: 23.

Bitsocker.

1907 jan. 7. Notering f. o. b. Hamburg för export per 50 kilogram M. 12: 62 ¹/₃.

Per 100 kilogram	M. 25: 25
Afgår 1 % diskont	„ 0: 25
	<hr/>
	M. 25: —

à 89: 10 = Kr. 22: 08

Assurans ¹ / ₄ %	0: 06
Frakt	1: —
Tull och skatt	30: —
Lossning	0: 06
Lagerkostnader	0: 40
Två körningar	0: 40
Hamppenningar	0: 15

Kr. 54: 15.

Bilaga F.

Kalkyl öfver utländskt socker, importeradt och försäldt i *Malmö* på samma villkor, som svenskt socker där försäljes:

Toppsocker.

1907 jan. 7. Notering f. o. b. Hamburg för export per 50 kilogram M. 12: 12 $\frac{1}{2}$.

Per 100 kilogram	M. 24: 25
Fatpackning	„ 2: —
	<hr/> M. 26: 25
Afgår 1 % diskont	„ 0: 26
	<hr/> M. 25: 99

å 89: 10 = Kr. 23: 16

Assurans $\frac{1}{4}$ %	0: 06
Frakt	0: 75
Tull och skatt	30: —
Lossning	0: 06
Lagerkostnader	0: 35
Två körningar	0: 40
Hamppenningar	0: 35
	<hr/> Kr. 55: 13.

Bitsocker.

1907 jan. 7. Notering f. o. b. Hamburg för export per 50 kilogram M. 12: 62 $\frac{1}{2}$.

Per 100 kilogram	M. 25: 25
Afgår 1 % diskont	„ 0: 25
	<hr/> M. 25: —

å 89: 10 = Kr. 22: 08

Assurans $\frac{1}{4}$ %	0: 06
Frakt	0: 75
Tull och skatt	30: —
Lossning	0: 06
Lagerkostnader	0: 35
Två körningar	0: 40
Hamppenningar	0: 35
	<hr/> Kr. 54: 05.

Då Riksdagen år 1908 beslöt sådan ändring i 1907 års förordning angående beskattning af socker, att tull- och skattesatserna å socker skulle under åren 1909—1913 successivt höjas med vissa belopp, hvilade detta beslut på den förutsättningen, att de sålunda bestämda satserna icke skulle komma att ändras under den tid, för hvilken de blifvit fastställda.

Nu söka i föreliggande motion förslagsställarne visa, att Svenska sockerfabriksaktiebolaget genom åtgärder i sin affärsverksamhet löst Riksdagen från de förbindelser, Riksdagen med ifrågavarande beslut kunde anses hafva iklädt sig gentemot bolaget.

Vid öfvervägande af hvad i denna fråga förekommit har utskottet funnit hvad motionären anført icke innefatta anledning för Riksdagen att frågå dess år 1908 fattade beslut rörande tull- och skattesatserna å socker, och hemställer därför,

att förevarande motion, n:o 173, icke må vinna Riksdagens bifall.

Stockholm den 16 april 1909.

På bevillningsutskottets vägnar:

H. CAVALLI.

Reservationer:

af herrar *K. G. Karlsson* i Göteborg, *G. Jansson* i Krakerud, *J. Bromée* i Billsta, *F. O. Berg* i Göteborg, *Almqvist*, *Schotte*, *Röing* och *S. Söderberg* i Hobborn, hvilka, med instämmande i utskottets hemställan, ansett, att motiveringen bort hafva följande lydelse:

Då Riksdagen förra året beslöt, att förändringarna af tull- och skattesatserna å socker skulle inträda successivt, skedde detta under den uttalade förutsättningen, att industriens idkare icke skulle söka förtaga verkan af skatteregleringen genom att under året med anledning af Riksdagens beslut höja sockerpriset. Härigenom har Riksdagen sagt ifrån, att den icke skulle komma att gilla någon sådan åtgärd af sockerindustriens målsmän, hvarigenom den ökade skattetungan öfverflyttades från industrien på konsumenterna.

I den föreliggande motionen har det emellertid uppgifvits, att Svenska sockerfabriksaktiebolaget icke respekterat detta Riksdagens uttalande, utan i strid häremot vidtagit åtgärder, hvilka höjt sockerpriserna utöfver hvad som betingats af ställningen på den utländska marknaden. Då utskottet håller före, att den privilegierade ställning, sockerindustrien intager på grund af både tidigare och nuvarande lagstiftning, gör det till en bjudande plikt för statsmakterna att i möjligaste mån öfvervaka, att sockerbolagen icke missbruka denna sin ställning, har utskottet ansett nödigt att ägna motionärernas framställning ett synnerligen noggrant beaktande.

En förhöjning af sockerpriset, stridande mot förutsättningen för Riksdagens beslut, kan tänkas verkställd på två sätt: antingen *direkt*, därigenom att priset å svenskt socker stegras utöfver priset å utländskt sådant med tillägg af tull och frakt — en åtgärd, hvilken på grund af industriens så godt som fullständiga koncentrerung under gemensam ledning icke torde vara omöjlig — eller ock *indirekt* exempelvis genom skärpta kredit- och fraktvillkor. En sådan indirekt höjning drabbar ju

närmast mellanhänderna, men går i sista hand ut öfver den konsumerande allmänheten.

Före frågans allsidiga bedömande har utskottet ansett skäligt att, bland annat, vända sig äfven till Svenska sockerfabriksaktiebolaget med vissa frågor, hvilka tillsammans med bolagets svar återfinnas i detta betänkande. Likaså bifogas (se bil. X) vissa officiella uppgifter angående importen af socker under åren 1907 och 1908.

Utskottet har dock funnit nödigt att äfven på annat sätt försöka vinna upplysningar, och af dessa upplysningar likasom af bolagets framställning torde framgå, att priserna å svenskt socker fritt svensk hamn under förra året i allmänhet icke ställt sig högre än å utländskt med tillägg af tull, frakt och öfriga omkostnader. De från annat håll inhämtade upplysningarna öfverensstämma med bolagets meddelande därutinnan, att under årets första sex och en half månader priserna å svenskt socker voro icke obetydligt lägre än å det utländska. Sedermera undergingo visserligen priserna å svenskt socker förhöjning, men dock icke i sådan grad, att anmärkning däremot torde kunna göras. Likväl bör nämnas, att enligt meddelande från en norrländsk köpmannaförening, af hvilket meddelande utskottet satts i tillfälle att taga del, priserna å svenskt socker voro högre än å det utländska, åtminstone i vissa delar af Norrland, från den 12 juli till den 9 oktober förra året. Detta förhållande torde, åtminstone delvis, varit beroende af den åtgärd, som bolaget omnämner i sitt svaromål (se ofvan sid. 19) och hvilken innebar, att kunderna i de större hamnstäderna, tvärtemot hvad såväl tidigare som senare varit fallet, under sagda tid äfven fingo betala sjöfrakterna oafkortade. Enligt bolagets meddelande var denna åtgärd betingad af förhållanden, som uppstått med anledning af en långvarig arbetsnedläggelse vid vissa sockerbruk, och de gamla anordningarna med fraktfrihet i de större hamnstäderna tillämpades ånyo, sedan normala förhållanden på den svenska sockermarknaden återinträdt.

Men om utskottet alltså finner, att på det hela taget någon anmärkning knappast kan göras mot bolagets prisnoteringar, jämförda med utlandets, så har utskottet å andra sidan kommit till den uppfattningen, att motionärernas framställning, i hvad den afser att ådagalägga industriens bemödanden att genom en del andra åtgärder söka öfverflytta någon del af skattetungan på mellanhänderna och därigenom indirekt på konsumenterna, icke är ogrundad. Svenska sockerfabriksaktiebolaget uppgifver visserligen, att dess nya fraktanordningar icke inneburit något fördyrande af sockret. Emot denna uppgift stå emellertid köpmännens klagomål på skilda orter. Och ostridigt torde vara, att åtminstone här

och hvar en förhöjning inträdt, delvis på grund af höjda fraktutgifter. Då exempelvis köpmännen i Göteborg få betala s. k. fraktdifferens med 0,5 öre pr kilogram för socker, levererad från det därstädes belägna raffinaderiet, är det helt naturligt, om de försöka att öfverflytta denna ökade kostnad på konsumenterna. Detsamma blir förhållandet med den likaledes nya afgift af 0,2 öre per kilogram för transport från fabriakens magasin till köparen, som numera uttages åtminstone i Göteborg. Här-till komma de skärpta kreditbestämmelserna, hvilka säkerligen för en del fullt solida fastän ej särskildt kapitalstarka köpare omöjliggöra inköp till bolagets billigaste priser.

I motionen framhålles dessutom, att Svenska sockerfabriksaktiebolaget skulle ha missbrukat den makt, som dess monopolställning skänker detsamma, genom att hindra lojal konkurrens. Enligt denna framställning hade en firma i Söderhamn sökt importera socker under den tid, då bolaget höll sina priser öfver de utländska. För att döda denna konkurrens skulle då bolaget hafva nedsatt priserna för Söderhamnsdistriktet vida under de för öfriga delar af landet gällande. Bolaget, som i sin skrifvelse vidkänner denna åtgärd, ger åt densamma den innebörden, att bolaget därmed endast afsett att befordra den omsorg om hvitbetsodlingen, som statsmakterna genom sin lagstiftning ådagalagt. Utskottet anser sig icke böra underlåta att nämna, att den norrländska köpmannaförening, hvars utlåtande utskottet förut omnämnt, uttalar en skarp förkastelsedom öfver bolagets tillvägagående i detta afseende. För egen del vill utskottet hafva uttalat, att det lämpligaste sättet för bolaget att motarbeta den utländska konkurrensen och på samma gång gynna den svenska hvitbetsodlingen torde vara att *alltid* hålla priset å svenskt socker något lägre än det utländska plus tull, frakt och öfriga omkostnader. Skulle fråga vara om mer eller mindre illojal konkurrens, exempelvis genom s. k. »dumping», då inträda gifvetvis andra förhållanden, men härom har det denna gång, enligt bolagets egen framställning, icke varit fråga.

Af ofvanstående torde framgå, att utskottet funnit, att sockerindustriens målsmän icke varit alldeles utan skuld till den i vida kretsar spridda stämning, som funnit uttryck uti förevarande motion. Dock kan utskottet icke för närvarande tillstyrka den åtgärd, som motionärerna föreslagit. Då Riksdagen så nyligen som förra året fattade beslut om nu gällande tullsatser samt om en öfvergångstid intill 1913 års början för bestämmelsernas fulla ikraftträdande, skulle det icke vara riktigt att utan tvingande skäl redan nu däri göra ändring. Dock vill utskottet hafva uttalat, att en bestämd förutsättning för upprätthållandet af det

beslut, som förra årets Riksdag fattade, är, att sockerindustrien icke på något sätt missbrukar den starka maktställning, statsmakterna beredt densamma genom sin lagstiftning;

samt af herrar *Branting* och *Kvarnzelius*, hvilka, med instämmande i hufvudsak i den motivering, hvilken af herr K. G. Karlsson m. fl. reservationsvis afgifvits, ansett att, då där påpekade förhållanden tydligt ådagalagt, att Svenska sockerfabriksaktiebolaget genom olika åtgärder öfverfört en icke obetydlig del af den ökade beskattningen på den konsumerande allmänheten och man knappast har anledning antaga, att det mäktiga bolaget skall för framtiden fästa större afseende vid af Riksdagen uttryckta platoniska önsknings- och förhoppningar än det gjort gentemot uttalandena i motiveringen till 1908 års riksdagsbeslut, utskottet bort hemställa,

att Riksdagen måtte besluta

dels att tullsatserna å nedannämnda slag af socker skulle utgöra följande belopp, nämligen:

å socker, raffineradt, alla slag, såsom topp-, kandi- och kak- samt krossadt eller pulveriseradt socker, 13 öre för kilogram;

å socker, oraffineradt, till färgen icke mörkare än n:o 18 af den i världshandeln gällande holländska standard, likaledes 13 öre för kilogram;

å socker, oraffineradt, till färgen mörkare än samma standardnummer, äfven om varan inkomme i upplöst eller flytande tillstånd, 8 öre för kilogram;

dels ock att restitutionsbeloppet enligt § 9 i underrättelser om hvad vid tulltaxans tillämpning iakttagas bör måtte ändras i öfverensstämmelse härmed.

Herrar *Hammarström* och *O. A. Ericsson* i Ofvanmyra hafva begärt få antecknadt, att de icke deltagit i behandlingen af detta ärende inom utskottet, den senare på grund af arbete inom annat utskott.

Bil. X.

Import af socker under år 1907.

Socker, raffineradt, alla slag.

Januari	kilogram	11,514
Februari	"	12,953
Mars	"	24,799
April	"	36,830
Maj	"	37,007
Juni	"	23,773
Juli	"	29,353
Augusti	"	28,829
September	"	275,833
Oktober	"	69,110
November	"	29,545
December	"	29,018
Summa kilogram		608,564

Socker, oraffineradt, alla slag.

Januari	kilogram	23,278
Februari	"	—
Mars	"	42,235
April	"	19,473
Maj	"	63,341
Juni	"	18,151
Juli	"	21,548
Augusti	"	22,506
September	"	32,636
Oktober	"	24,798
November	"	46,477
December	"	59,152
Summa kilogram		373,595

Import af socker under år 1908.*Socket, raffineradt, alla slag.*

Januari	11,139
Februari	16,062
Mars	22,083
April	50,712
Maj	115,335
Juni	287,203
Juli	369,299
Augusti	357,686
September	303,186
Oktober	300,740
November	646,519
December	361,356
	<hr/>
	Summa 2,841,320

Socket, oraffineradt, alla slag.

Januari	41,645
Februari	30,083
Mars	44,264
April	4,941
Maj	24,647
Juni	12,313
Juli	12,205
Augusti	45,110
September	37,796
Oktober	65,384
November	87,404
December	45,175
	<hr/>
	Summa 450,967